

USTAWA O INSPIRE

Ustawa o infrastrukturze informacji przestrzennej nabiera coraz bardziej realnego kształtu. Podczas październikowego posiedzenia Rady ds. Implementacji INSPIRE działającej przy Głównym Geodecie Kraju dyskutowano nad najnowszą wersją projektu i wprowadzano ostatecznie poprawki.

• ODPLATNOŚĆ ZA USŁUGI

Skoro wszystkie zbiory będą w formie elektronicznej, to jakie usługi zaofertuje IIP? Przede wszystkim

wyszukiwanie zbiorów (i usług), ich przeglądanie (wyświetlanie, nawigowanie, zoomowanie itp.), pobieranie kopii, przekształcanie i uruchamianie innych usług danych przestrzennych. Oczywiście powszechny dostęp do zbiorów (usług) nie będzie miał zastosowania w przypadku zbiorów niejawnych lub gdyby zagrożony był przez to interes publiczny, prawo własności intelektualnej itp.

Niezwykle istotne, zwłaszcza dla bezpośrednich użytkowników IIP, są artykuły mówiące o odpłatności za korzystanie z danych przestrzennych. Dostęp do usług danych przestrzennych dotyczących wyszukiwania i przeglądania miałby być powszechny i nieodpłatny (z wyjątkiem wspomnianych wyżej zbiorów niejawnych itp. oraz zagrożenia interesu publicznego). Gorzej z udostępnianiem. Znając praktyki naszej administracji, dyskusyjne wydaje się wzięte wprost z dyrektywy INSPIRE zdanie mówiące o wyważeniu, co jest ważniejsze dla interesu publicznego: powszechne udostępnienie konkretnych danych czy też przeciwnie.

Co więcej, Rada Ministrów (pewnie na wniosek zainteresowanego ministra) może wydać rozporządzenie o pobieraniu opłat nawet za przeglądanie zbiorów(!). Mowa tu o artykule „usprawiedliwianym” pobieranie opłat w celu utrzymania danych, zapewnienia odpowiedniej ich jakości, aktualizowania itd. Można z dużą dozą prawdopodobieństwa założyć, że bę-

• ORGANY WIODĄCE

Realizację ustawy zapewnić mają określone w projekcie organy wiodące. Są nimi naczelne lub centralne organy administracji publicznej. Z ponad trzydziestu tematów danych przestrzennych blisko połowa ma podlegać Głównemu Geodecie Kraju. Pieczęć nad koordynacją całości prac nad IIP powierza się ministrowi spraw wewnętrznych i administracji, który ma je realizować poprzez GGK. Rola GUGiK-u niepomiaralnie zatem wzrasta, co w perspektywie powinno skutkować zarówno znaczącym zwiększeniem jego budżetu, jak i składu osobowego.

Istotne jest to, że organy wiodące mają zagwarantować nie tylko gromadzenie czy aktualizację zbiorów (plus metadane), ale także rozwiązania techniczne zapewniające ich interoperacyjność (oraz harmonizację). Jeśli weźmie się pod uwagę mnogość zbiorów danych (od hydrografii, ukształtowania terenu, jednostek statystycznych po geologię, budynki, rozmieszczenie gatunków ptaków), zadanie wydaje się karkołomne. Niewiele ułatwi fakt, że w pierwszym okresie wdrażania INSPIRE obowiązek ten dotyczyć będzie tylko 9 tematów wymienionych w dyrektywie. O skali problemu niech świadczy nasze (Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii) kilkuletnie doświadczenie z bezowocnym harmonizowaniem kilku raptem baz państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

do terytorium RP. To dyskusyjny punkt, bo według niektórych niepotrzebnie zawężający pole ustawy. Dlatego padł wniosek o rozszerzenie zapisu, tak by mógł obejmować np. sporne rejony Bałtyku w pobliżu Bornholmu czy obszary działania polskich misji wojskowych.

Cechą IIP jest to, że zbiory danych przestrzennych mają formę elektroniczną, czyli zbiór papierowych map w ośrodku dokumentacji nie będzie częścią IIP. Zbiory mają być pozyskiwane, utrzymywane, wytwarzane, aktualizowane i zarządzane przez organ publiczny (lub w jego imieniu) albo przez tzw. osobę trzecią (osobę prawną lub fizyczną niebędącą takim organem). Bazy muszą należeć do jednego z „tematów” danych przestrzennych określonych wprost w dyrektywie INSPIRE i być wersjami źródłowymi zbiorów (wykorzystywanymi jako referencyjne). Tematy danych są tak opisane, że trudno znaleźć obszar działalności, który nie byłby domeną IIP. Obejmują m.in. jednostki statystyczne, budynki, zagospodarowanie przestrzenne, demografię, usługi użyteczności publicznej, zdrowie i bezpieczeństwo ludności, obiekty przemysłowe, warunki atmosferyczne, a nawet rozmieszczenie gatunków zwierząt. Wymienionego powyżej „bezpieczeństwa” nie należy przyjmować w znaczeniu militarnym itp., INSPIRE dotyczy bowiem tylko cywilnej sfery działalności człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska.

JERZY PRZYWARA

Jak wynika z założeń dyrektywy INSPIRE, uchwalenie ustawy powinno nastąpić do maja przyszłego roku. Biorąc pod uwagę fakt, że projekt musi jeszcze przejść uzgodnienia międzyresortowe, a następnie procedurę sejmową, czasu pozostałe niewiele. Nowe prawo na długie lata „ustawi” infrastrukturę informacji przestrzennej (IIP) w naszym kraju, z czego jeszcze nie wszyscy zdają sobie sprawę. Ustawa nie tylko definiuje infrastrukturę informacji przestrzennej oraz zasady jej tworzenia, ale wskazuje także organy odpowiedzialne za jej budowę i określa warunki korzystania ze zgromadzonych w niej danych. Projekt z jednej strony wpisuje w unijne założenia istniejące już w kraju bazy/infrastrukturę, z drugiej – zawiera zupełnie nowe elementy, porządkując przy okazji sprawy nieuregulowane dotąd przepisami. Prace nad ustawą trwają już ponad pół roku. Projekt przyjęty przez Radę 3 października br. jest jej kolejną wersją. I pewnie nie ostatnią.

• NOWE DEFINICJE

Ustawa definiuje m.in. takie pojęcia, jak: dane przestrzenne, infrastruktura informacji przestrzennej, geoportal IIP, metadane czy obiekt przestrzenny. Ten ostatni to „abstrakcyjna reprezentacja zjawiska świata rzeczywistego związana z określonym położeniem lub obszarem geograficznym”. W projekcie określono zasięg „polskiej infrastruktury”, ograniczając go

dzie to okazja do powiększenia wpływów budżetowych. A przecież prowadzone przez służbę geodezyjną zbiory są przez nas (obywateli, inwestorów) po wielokroć opłacone (w postaci wpływów do PFGZGiK). Dlatego już na etapie tworzenia ustawy warto, by GUGiK zadeklarował, jak zamierza tę sprawę rozwiązać. Z dotychczasowych wypowiedzi przedstawicieli urzędu na posiedzeniach Rady ds. INSPIRE wynika, że za darmo będzie niewiele albo nic.

• BAZY DLA G GK

Ustawa z konieczności znacznie „przemeblowuje” *Prawo geodezyjne i kartograficzne*. Załatwia przy tym kilka spraw, których – z uwagi na przedłużającą się dyskusję o naszej nowej ustawie branżowej – do tej pory nie uregulowano. Zdefiniowano na przykład bazy, które G GK ma prowadzić w systemie informatycznym dla całego kraju. Jest ich jedenaście, od rejestru osnów (geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych) po TBD, NMT i ortofoto. Nie ma wśród nich jednak baz: hydrograficznej, gleb, usług użyteczności publicznej i służb państwowych, obiektów produkcyjnych i przemysłowych, stref ograniczonego gospodarowania i jednostek sprawozdawczych czy stref zagrożenia naturalnego. A są to tematy danych przestrzennych, które w projekcie rozporządzenia do ustawy o IIP zostały przyporządkowane G GK. Mówi się, co prawda, że prezes Rady Ministrów określi bazy tematyczne, za które odpowiedzialny będzie G GK, ale po pierwsze, część z nich już istnieje i zarządzają nimi inne instytucje, po drugie, wydaje się, że rozporządzenie przyporządkowujące poszczególne tematy tzw. wiodącym organom wychodzi nieco przed ustawę.

Z projektu wynika, że G GK będzie odpowiedzialny za

kilka zupełnie nowych baz, tak należy bowiem odczytać poszerzenie Państwowego Rejestru Granic i Powierzchni Jednostek Podziałów Terytorialnych Kraju o podziały ze względu na właściwości sądów, jednostek administracji specjalnej czy też kluczową dla wszelkiego rodzaju usług lokalizacyjnych bazę adresową (z ich przestrzenną lokalizacją).

• CHICHOT HISTORII

Zmiany proponowane w artykule 4 ustawy *Pgik* rozwiązują problem obecnego przepisu dotyczącego prowadzenia i aktualizacji mapy zasadniczej dla terenu całego kraju, który okazał się niemożliwy do realizacji. Mapa taka (skala 1:500-1:5000) w postaci bazy danych miałyby być prowadzona dla terenów miast, natomiast na terenach wiejskich jedynie dla obszarów o zwartej zabudowie (lub przeznaczonych pod zabudowę).

W związku ze zdefiniowaniem baz danych przestrzennych w projekcie sprecyzowano kompetencje poszczególnych struktur administracji geodezyjnej. Jak wspomniano wyżej, zwiększają się kompetencje Głównego Geodety Kraju. Będzie mógł inicjować i koordynować działania związane z budową katastru w Polsce (do tej pory odnośny przepis mówił tylko o opracowaniu zasad techniczno-organizacyjnych i współdziałaniu przy jego budowie). To samo (inicjowanie i koordynacja) dotyczy TBD, BDO i NMT.

Najciekawszy wydaje się nowy artykuł noweli (24a), mówiący o utworzeniu rozszerzonej wersji IPE (Informatycznej Platformy Elektronicznej), chociaż ta nazwa nie została w nim wymieniona. G GK we współpracy z innymi urzędami ma bowiem utworzyć system do monitorowania w skali kraju (!) ewidencji gruntów i budynków, zapewnienia wymiany da-

nych EGiB z innymi rejestrami, weryfikowania danych, a co więcej – może prowadzić analizy na zbiorach obejmujących zarówno obszar województwa, jak i kraju.

• W RĘKACH ADMINISTRACJI

W proponowanych przez projekt ustawy o IIP zmianach *Pgik* napisano wprost, że za wszystkie informacje udostępniane z baz danych, których organem wiodącym jest GUGiK, trzeba będzie płacić. Obowiązek ten nie będzie dotyczył tylko organów publicznych i „osób trzecich” (czyli tworzących IIP) oraz instytucji UE (co wynika z zasady wzajemnego bezpłatnego udostępniania danych).

Projekt wskazuje także, kto jest odpowiedzialny za przygotowanie odpowiednich rozporządzeń wykonawczych. Szczególna rola przypada tu MSWiA (czyli tak

naprawdę GUGiK-owi), bo do napisania jest kilkadziesiąt aktów, bez których ustawa pozostanie tylko na papierze. W projekcie proponuje się też powołanie przy ministrze spraw wewnętrznych i administracji Rady Infrastruktury Informacji Przestrzennej, do której zadań należeć ma m.in. opiniowanie projektów rozporządzeń, standardów, przedsięwzięć naukowych, organizacyjnych itp.

Ogólnie rzecz ujmując, poza wzmocnieniem roli Głównego Geodety Kraju, sam projekt ustawy o *infrastrukturze informacji przestrzennej* nie wnosi przełomowych zmian. Sporo będzie zależało od rozporządzeń wykonawczych, jeszcze więcej od nakładów, jakie budżet przeznaczy na jej realizację. Najwięcej zaś od woli administracji. Nadzieja w tym, że proces tworzenia infrastruktury rozłożony jest na wiele lat. ■

REKLAMA

SOUTH

OFICJALNY DYSTRYBUTOR
I AUTORYZOWANY SERWIS

- Gwarancja 24 miesiące;
- Serwis gwarancyjny i pogwarancyjny;
- Pełna dokumentacja w języku polskim;
- Współpraca z Winkalk i C-geo;
- Bezpłatne szkolenie;
- Leasing, Raty.

EN ISO 9001

GEOMATIX[®] Sp. z o.o.

40-084 Katowice, ul. Opolska 1
tel.: +48 32 7815138 e-mail: info@geomatix.com.pl
internet: www.southsurvey.pl www.geomatix.com.pl